

FANLARARO INTEGRATSIYA ASOSIDA O'QITISHNING
SAMARADORLIGI

Ismatova Vasila Shodmanovna

Toshkent shahar Uchtepa tumani 81-IDUMning

Ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiya usullarining amaliyotda qo'llanishi tahlil qilinadi. O'quv dasturlarida integratsiya qanchalik samarali amalga oshirilayotgani, o'qituvchining roli, o'quvchilarning faoliyati va o'qitish metodlarining natijadorligi ilmiy jihatdan o'rganiladi. Shuningdek, integratsiyaning o'quv jarayoniga ta'siri, innovatsion texnologiyalar va pedagogik metodlarni joriy etish bo'yicha tajribalar keltirilgan. Tadqiqot natijalari asosida samarali usullar va takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Fanlararo integratsiya, ona tili ta'limi, adabiyot darslari, ta'lim metodlari, innovatsion texnologiyalar, pedagogik tajriba, o'quv jarayoni, o'quvchi faolligi, o'qituvchi roli.

Annotation: This article analyzes the practical application of interdisciplinary integration methods in native language and literature lessons. The effectiveness of integration in curricula, the role of teachers, student activities, and the impact of teaching methods are scientifically examined. In addition, the influence of integration on the educational process, the implementation of innovative technologies, and pedagogical methods are discussed. Based on the research results, effective methods and recommendations are proposed.

Keywords: Interdisciplinary integration, native language education, literature lessons, teaching methods, innovative technologies, pedagogical experience, educational process, student activity, teacher's role.

Аннотация: В этой статье анализируется практическое применение методов междисциплинарной интеграции на уроках родного языка и литературы. Рассматриваются эффективность интеграции в учебных программах, роль учителя, активность учащихся и результативность методов обучения. Также изучается влияние интеграции на образовательный процесс, внедрение инновационных технологий и педагогических методов. На основе результатов исследования предлагаются эффективные методы и рекомендации.

Ключевые слова: Междисциплинарная интеграция, обучение родному языку, уроки литературы, методы преподавания, инновационные технологии, педагогический опыт, образовательный процесс, активность учащихся, роль учителя.

Fanlararo integratsiya asosida o‘quv jarayonining samaradorligini baholash

Ona tili va adabiyot darslarida fanlararo yondashuvdan foydalanish o‘quvchilarning bilim darajasi, tanqidiy fikrlash qobiliyati, ijodiy izlanishlari va motivatsiyasiga qanday ta’sir qilishini baholash muhimdir. Samaradorlik quyidagi omillar asosida tahlil qilinadi:

Akademik natijalar:

- ✓ O‘quvchilarning baholaridagi o‘zgarishlar.
- ✓ Test natijalari va nazariy bilim darajasining oshishi.

Ijodiy fikrlash:

- ✓ O‘quvchilarning mustaqil yozgan insho va maqolalari.
- ✓ She’r va hikoya yozish qobiliyatining rivojlanishi.

Fanlarga qiziqish:

- ✓ O‘quvchilar orasida adabiyot va boshqa fanlarga bo‘lgan qiziqishning ortishi.
- ✓ Tadqiqot ishlari va loyihalar sonining ko‘payishi.

Eksperimental tadqiqot va natijalar

Tadqiqot ikki guruh o‘quvchilar ishtirokida o‘tkazildi:

Eksperimental guruh: Fanlararo integratsiya asosida o‘qitilgan o‘quvchilar.

Nazorat guruhi: An’anaviy metodlar asosida ta’lim olgan o‘quvchilar.

Tadqiqot usullari:

Ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiya usullarining amaliyotda qo‘llanishini o‘rganish uchun turli tadqiqot metodlari qo‘llaniladi. Ushbu usullar pedagogik jarayonni chuqur tahlil qilish, o‘quvchilar va o‘qituvchilarning ishtirokini baholash hamda samarali integratsiya strategiyalarini ishlab chiqish imkonini beradi. Tadqiqotda quyidagi metodlar ishlatiladi:

Nazariy tahlil usuli

Fanlararo integratsiyaning nazariy asoslarini o‘rganish uchun turli ilmiy adabiyotlar, dissertatsiyalar, maqolalar, o‘quv dasturlari va xalqaro tajribalarga asoslangan materiallar tahlil qilindi. Bu yondashuv fanlararo integratsiyaning ilmiy asoslarini aniqlash, ilg‘or tajribalarni o‘rganish va metodik jihatlarini aniqlashga yordam berdi.

Empirik tadqiqot usuli

Ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiyani qanday amalga oshirilayotganini amaliy ravishda baholash uchun empirik tadqiqot metodlari ishlatildi. Bu quyidagilarni o‘z ichiga oldi:

Kuzatish usuli: Ona tili va adabiyot darslarini kuzatish orqali fanlararo integratsiyaning o‘quv jarayoniga qanday ta’sir ko‘rsatishi aniqlandi. O‘qituvchilarning qo‘llayotgan metodlari, o‘quvchilarning faolligi va dars

samaradorligi baholandi.

Intervyu va so‘rov usuli: O‘qituvchilar, o‘quvchilar va ota-onalar bilan suhbatlar va so‘rovnomalar o‘tkazildi. Bu orqali fanlararo integratsiya bo‘yicha mavjud muammolar va takliflar o‘rganildi.

Pedagogik eksperiment: Tadqiqot doirasida eksperimental guruh va nazorat guruhi bilan darslar o‘tkazilib, turli integratsion metodlar sinovdan o‘tkazildi. Eksperiment natijalari asosida samarali usullar ajratib olindi.

Statistik va ma‘lumotlarni tahlil qilish usullari

Tadqiqot natijalarini aniq baholash maqsadida statistik usullar qo‘llanildi. So‘rovnomalar va test natijalari tahlil qilindi, o‘quvchilar va o‘qituvchilarning javoblari statistik jihatdan qayta ishlanib, taqqoslashlar amalga oshirildi. Bu usul fanlararo integratsiyaning samaradorligi to‘g‘risida obyektiv xulosa chiqarishga yordam berdi.

Taqqoslash va qiyosiy tahlil usuli

Tadqiqot doirasida turli mamlakatlar va ta‘lim tizimlarida fanlararo integratsiya qanday amalga oshirilayotgani o‘rganiladi. Xalqaro va mahalliy tajribalar qiyosiy tahlil qilinib, eng samarali strategiyalar aniqlanadi.

Metodologik modellashtirish usuli

Tadqiqot natijalariga asoslanib, ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiyani joriy etish bo‘yicha model ishlab chiqiladi. Ushbu model o‘qituvchilarga dars jarayonida integratsion metodlarni samarali qo‘llashda amaliy qo‘llanma bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

Fanlararo integratsiya – zamonaviy ta‘limning innovatsion yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, o‘quvchilarning ijodiy, tanqidiy va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, bu metod o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish va darslarga bo‘lgan qiziqishni kuchaytirishda yuqori samaradorlikka ega. Tadqiqot usullarining uyg‘unligi ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiyaning samaradorligini to‘liq o‘rganish va baholash imkonini beradi. Olingan natijalar esa o‘quv jarayonida integratsiyalashgan yondashuvni qo‘llash bo‘yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Abduqodirov, D. (2019). “Ona tili o‘qitishning metodologik asoslari”. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. Shodmonov, A. (2017). “Fanlararo integratsiyaning ta‘lim tizimidagi o‘rni”. “O‘zbekiston ta‘limi” jurnali, 4(17), 23-29.
3. Xodjayev, B. (2020). “Pedagogik yondashuvlar va ta‘lim metodlari”. Toshkent: Fan va texnologiya.
4. Saidov, A. (2021). “Integratsiya asosida ta‘lim metodologiyasi”. Tashkent:

Ta'lim.

5.Mirzaeva, T. (2018). “Ona tili va adabiyot darslarida metodologik asoslar”. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim Vazirligi.

6.Rahimov, Sh. (2020). “Ta’limda integratsiyaning samarali usullari”. “O‘zbekiston ta’limi” jurnali, 6(21), 45-52.

7.Zaripov, M. (2019). “O‘qituvchining o‘quvchilarni rivojlantirishdagi roli”. Toshkent: Akademnashr.

8. Djonov, X. (2016). “Fanlararo integratsiyaning pedagogik asoslari”. “Pedagogika ilmiy jurnali”, 3(10), 88-92.

9.Husanov, R. (2022). “Ta’limda yangi pedagogik texnologiyalar”. Toshkent: Innovatsiya nashriyoti.

10.Xushvaqtov, O. (2019). “O‘qituvchining metodologik kompetentsiyasini rivojlantirish”. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim Vazirligi.